

Vyhodnotenie
12. ročníka česko-slovenského projektu
pre základné školy a osemročné gymnáziá

Záložka do knihy spája školy:
Očarujúci svet knižných príbehov, rozprávok a básní

Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice Metodicko-pedagogického centra v Bratislave v spolupráci s Knižnicou Jiřího Mahena v Brne vyhlásili pri príležitosti októbra ako **Medzinárodného mesiaca školských knižníc 2021** (International School Library Month 2021) pre základné školy a osemročné gymnáziá 12. ročník česko-slovenského projektu ***Záložka do knihy spája školy: Očarujúci svet knižných príbehov, rozprávok a básní.***

Cieľ česko-slovenského projektu

Cieľom česko-slovenského projektu bolo nadviazanie kontaktov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh. Žiaci vyrobili záložku do knihy, na ktorej ľubovoľnou technikou stvárnilí tému česko-slovenského projektu ***Očarujúci svet knižných príbehov, rozprávok a básní*** a vymenili si ju s partnerskou školou z Českej republiky, respektíve zo Slovenskej republiky. Výmenu záložiek využili školy taktiež k nadviazaniu vzájomnej spolupráce, priateľských kontaktov a na poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry, regionálnych zvykov či života žiakov v Českej republike a zároveň aj ako prierezovú tému do Školského vzdelávacieho programu alebo ako súčasť školského projektu.

Priebeh česko-slovenského projektu

Slovenské a české základné školy a osemročné gymnáziá, ktoré sa chceli zúčastniť česko-slovenského projektu, vyplnili do 24. septembra 2021 elektronickú prihlášku, ktorá bola k dispozícii pre slovenské školy na webovom sídle Odboru Slovenskej pedagogickej knižnice a pre české školy na webovom sídle Knižnice Jiřího Mahena v Brne. Na základe spracovaných údajov z elektronických prihlášok zo Slovenskej republiky a z Českej republiky vytvoril Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice 467 partnerských dvojíc s prihliadnutím na typ školy a druh školy (napr. základná škola, špeciálna škola, málotriedka, osemročné gymnázium), stupeň zapojenia žiakov zo základnej školy (napr. len 1. stupeň, len 2. stupeň, spolu 1. a 2. stupeň), počet prihlásených žiakov a vopred dohodnuté partnerstvo medzi dvoma školami. Z uvedeného počtu bolo 225 partnerských dvojíc vytvorených medzi českými a slovenskými školami a 242 partnerských dvojíc medzi samotnými slovenskými školami, a to z dôvodu menšieho počtu prihlásených českých škôl.

V dňoch 29. a 30. septembra 2021 zaslal Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice kontaktné údaje každej partnerskej dvojici spolu s podrobnými doplňujúcimi informáciami o realizácii česko-slovenského projektu. Zúčastnené partnerské dvojice informoval o tom, že vzájomná komunikácia, výmena záložiek i nadviazovanie priateľských kontaktov bude len v ich pôsobnosti. Termín ukončenia výmeny záložiek bol stanovený na 31. október 2021.

Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice priebežne posielal zúčastneným českým a slovenským školám dôležité informácie a pokyny ako postupovať pri realizácii česko-slovenského projektu. Termín výmeny záložiek a zaslania dobrovoľného vyhodnotenia bol stanovený na 16. november 2021.

Odporúčané čitateľské aktivity

Na začiatku realizácie česko-slovenského projektu Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice zúčastneným českým a slovenským školám odporúča, aby výrobu záložiek doplnili rôznymi sprievodnými aktivitami zameranými na podporu kreatívneho čítania. Napríklad hodinami hlasného čítania, literárnymi kvízmi, recitačnými alebo čitateľskými súťažami, žiackymi besedami o prečítaných knihách, besedami s rodičmi alebo starými rodičmi žiakov o obľúbených knihách, besedami so spisovateľmi alebo s ilustrátormi, návštevami školskej knižnice alebo verejnej knižnice, rozhlasovými reláciami s cieľom priblížiť celej školskej komunite pridelenú partnerskú školu, vyučovacími hodinami zameranými na poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v Slovenskej republike a v Českej republike.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu za Slovenskú republiku

Do česko-slovenského projektu sa prihlásilo **934 škôl s celkovým počtom 107 234 žiakov**, z toho bolo **225 českých škôl s celkovým počtom 22 896 žiakov** a **709 slovenských škôl s celkovým počtom 84 338 žiakov**.

Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice poslal poďakovanie každej zúčastnenej českej i slovenskej škole za aktívnu účasť v česko-slovenskom projekte a za zmysluplné, radostné a inšpiratívne naplnenie poslania projektu. Následne slovenské školy vyzval na dobrovoľné vyhodnotenie česko-slovenského projektu a pripojenie fotografií z priebehu výroby záložiek alebo fotografií najkrajších záložiek.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu za Českú republiku zverejní na webovom sídle Knižnica Jiřího Mahena v Brne (www.kjm.cz).

Výber z dobrovoľného hodnotenia česko-slovenského projektu 399 českými a slovenskými školami spolu s fotografiami z priebehu výroby záložiek alebo s fotografiami so samotnými najkrajšími záložkami je dostupný na tejto webovej adrese:

<http://spgk.sk/?vyhodnotenie-12-rocnika-cesko-slovenskeho-projektu-pre-zakladne-skoly-a-osemrocne-gymnazia-zalozka-do-knihy-spaja-skoly>

Ocenenie škôl za účasť v česko-slovenskom projekte

Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice všetkým zúčastneným českým školám a slovenským školám, ktoré si čestne splnili svoje záväzky voči svojej partnerskej škole, zaslal **diplom za účasť v česko-slovenskom projekte**.

Výroba záložiek

Žiaci sa pri hľadaní literárnych motívov na priateľské záložky pre svojich rovesníkov z partnerských škôl inšpirovali svojimi obľúbenými knihami, ktoré si prinášali z domu, knihami vypožičanými z ich školských knižníc, či rozmanitými inšpiratívnymi, tvorivými a podnetnými čitateľskými aktivitami. Pred samotnou výrobou záložiek sa najmladší žiaci často venovali spoločnému čítaniu kníh na vyučovacích hodinách, v školskom klube detí či v školských knižniciach. Prvákom čítali rozprávky a iné pútavé príbehy triedne učiteľky. Poväčšine čítali knihy, ako boli napríklad Rozprávky o psíčkovi a mačičke, Tri prasiatka, Janko Hraško, Červená čiapočka, Moje prvé rozprávky, Danka a Janka, Budkáčik a Dubkáčik, Zatúlaný Gombík, Šmolkovia, Snehulienka. Na ich záložkách sa najčastejšie objavovali obľúbené očarujúce literárne postavičky z rozprávkových príbehov a detskej poézie od známych slovenských a českých autorov. Starší žiaci sa venovali čítaniu dobrodružnej literatúry, fantasy literatúry, dievčenským románom, povestiam či zbierkam poézie. Najčastejšie pracovali s knihami, ako sú napríklad Malý princ, Harry Potter, Greg Heffley, Dračia pošta, Tarzan, Tigrí tím, Staré grécke báje a povestí, Bratislavské povestí, Marína, Zakliata panna vo Váhu a divný Janko.

Žiaci na zadnú stranu záložiek najčastejšie napísali názov knihy a meno autora, aby obdarovaný rovesník vedel, akú knihu mu darca odporúča prečítať. Taktiež písali poštové alebo mailové adresy, prípadne kontakty na sociálne siete (napr. Facebook, Instagram, Tik Tok), aby mohli medzi sebou udržiavať priateľské vzťahy aj po ukončení realizácie česko-slovenského projektu.

Záložky vyrábali žiaci počas prezenčného vyučovania buď priamo na vyučovacích hodinách (napr. slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy, informatickej výchovy), alebo v školskom klube detí, v rámci krúžkovej činnosti a v školskej knižnici. Pri nariadenej dištančnej forme vyučovania ich zhotovovali doma. Záložky vyrábali podľa svojich schopností, zručností, možností, primerane k svojmu veku a v súlade s vyhlásenou témou.

Čitateľské aktivity

Doplňujúcim programom výroby záložiek boli najčastejšie tieto inšpiratívne, tvorivé a podnetné čitateľské aktivity: žiacke besedy o prečítaných obľúbených knihách a o literárnych hrdinoch, čitateľské maratóny, literárne kvízy, hodiny hlasného čítania, čítanie dobrodružných príbehov a rozprávok staršími žiakmi mladším žiakom, dramatizácie básničiek a rozprávok, tvorba leporel podľa námetu z prečítaných alebo vypočutých príbehov, písanie vlastných príbehov podľa fantázie, čitateľské dielne, písanie čitateľských denníkov, literárne prezentácie, rozhlasové relácie, ktoré zachytávali priebeh prípravy záložiek, prečítané najobľúbenejšie knihy, ktoré žiakov inšpirovali pri ich tvorbe, či dokonca predstavenie všetkým členom školskej komunity pridelenú partnerskú školu spolu s jej regiónom. Niektorí školskí koordinátori sa snažili na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a literatúry zoznámiť žiakov s knihami napísanými v českom jazyku od najznámejších českých spisovateľov.

Mnoho škôl obohatilo výrobu záložiek aj častými návštevami školskej knižnice, kde sa aktívne zúčastňovali rôznych originálnych a zaujímavých akcií zameraných na podporu kreatívneho čítania či osláv Medzinárodného dňa školských knižníc (napr. Číta celá škola, Čítala mi moja stará mať, Z rozprávky do rozprávky, Starší čítajú mladším).

Výmena záložiek

Školy do balíka so záložkami najčastejšie vkladali rôzne propagačné materiály o svojej škole alebo o obci či o meste, obrazové publikácie z jednotlivých regiónov, rozprávkové knihy, edukačné pexesá, cédečka s ľudovými rozprávkami alebo so školskými pesničkami, školské časopisy a rozmanité darčkové predmety (napr. tašky, tričká, sladkosti, hračky, vianočné ozdoby). Viacero škôl k záložkám priložilo sprievodné priateľské listy alebo aj samostatné listy od jednotlivých žiakov, či fotografie z priebehu výroby záložiek.

Mnoho škôl si z priateľských záložiek urobilo výstavky alebo nástenky na chodbách školy, v triedach a v školskej knižnici.

S cieľom informovať školskú komunitu a rovnako aj širokú verejnosť o česko-slovenskom projekte uverejňovali školy na webových sídlach svojich škôl fotografie z priebehu tvorby záložiek, fotografie najkrajších záložiek s pripojením krátkych správ, či dokonca článkov, ktoré boli publikované v školských časopisoch alebo regionálnych novinách. Niektorí školskí koordinátori sa dohodli aj na spoločnej návšteve v podobe školského výletu alebo vzájomného výmenného pobytu slovenských žiakov do Česka, alebo naopak, českých žiakov na Slovensko po skončení pandémie koronavírusu.

Výber z vyjadrenia niektorých pedagogických zamestnancov z Českej republiky a zo Slovenskej republiky

„Vášho krásneho projektu sa zúčastňujeme opakovane a vždy nám prinesie nové podnety, a to nielen výtvarné, ale pochopiteľne i čitateľské. Umožňuje žiakom vytvárať priateľstvá na diaľku. A keď hovorím za seba, tak našej generácii skôr narodených znie slovenčina milo a veľmi povedome, veď sme boli jeden štát a myslím si, že i dnes pociťujeme vzájomné sympatie ako súrodenci, ktoré síce už vyleteli z hniezda, ale stále ich spájajú spomienky na spoločné detstvo.“

Miroslava Párová, Biskupské gymnázium, Hradec Králové

„Chceli by sme Vám poďakovať za zaujímavý projekt, do ktorého sa naše gymnázium zapojilo už ôsmykrát. Projekt vždy prezentujeme v rámci Dňa otvorených dverí na našej škole, kedy vystavíme nielen práce našich žiakov na fotografiách, ale tiež aj fotografie záložiek a darčeky, ktoré sme dostali od našej partnerskej slovenskej školy. Vystavené materiály majú vždy u rodičov, žiakov i ďalších návštevníkov veľký pozitívny ohlas.“

Jana Chocholáčová, Gymnázium Jana Blahoslava, Ivančice

„Tešíme sa, že sme sa opäť mohli zapojiť do tohto úžasného projektu, do ktorého sa žiaci rok čo rok veľmi radi zapájajú. My učitelia sa zasa tešíme, že rok čo rok nám pribúda čoraz viac zanietých čitateľov, ktorí radi navštevujú našu školskú knižnicu.“

Anna Mináriková, Základná škola s materskou školou, Vavrečka, Slovenská republika

„Váš projekt Záložka do knihy spája školy má krásnu myšlienku. Nielen žiaci, ale aj učitelia sme nadšení. Veľmi pekne Vám ďakujeme a tešíme sa, ako sa zapojíme do ďalšieho ročníka.“

Jana Cimerman, Základná škola, Kráľová nad Váhom

„Každá aktivita, ktorou žiaci nájdu cestu ku knihe, je len prínosom k ich čitateľskej gramotnosti. Preto veríme, že i týmto projektom sme žiakov opäť priviedli k pravidelnému čítaniu, ktoré ich len obohatí a rozšíri ich vedomosti a rozvíri ich fantáziu a tvorivé myslenie.“

Stanislava Kunová, Základná škola Rudolfa Jašíka, Partizánske

„Tento projekt nám vniesol do triedy veľmi pozitívne pocity, nadšenie, očakávanie a aj poznanie, že práca žiakov, ich námaha bola vyvážená rovnakou námahou od iných žiakov a nevyšla nazmar. Záložky našli konkrétne využitie, čo aj bolo trochu zámerom, dostali sa do už rozčítaných kníh žiakov.“

Iveta Haštová, Súkromná základná škola Wonderschool, Bratislava

„Tento projekt sa žiakom našej školy veľmi páči. Mnohí žiaci radi trávia čas v školskej knižnici pri dobrej knihe, radi čítajú. Pri výrobe záložiek využívajú svoje vedomosti z prečítaných kníh, rozvíjajú svoju predstavivosť, fantáziu, sú kreatívni. Výroba záložiek nevyvoláva rivalitu, ale stmeluje triedne priateľstvá, prináša radosť z možnosti obdarovania a zároveň sa žiaci tešia z darčeka.“

Lucia Holováčová, Základná škola s materskou školou, Dolná Strehová

„Realizácia projektu sa pre nás stáva neoceniteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu, pretože sme v ňom našli spôsob ako viesť žiakov k radosti z obdarovania iných a podporovať u žiakov formovanie pozitívnych hodnôt.“

Lucia Mikulová, Základná škola s materskou školou, Krompachy

Prínos česko-slovenského projektu

Výmena záložiek znovu pomohla českým a slovenským pedagógom, vychovávateľom v školských kluboch detí a školským knihovníkom hrou a zábavnou formou získať žiakov pre čítanie s radosťou. Takisto podporila ich dobrý vzťah ku knihám a k školskej knižnici a motivovala ich, aby rozvíjali svoje čitateľské záujmy a osobné talenty. Rovnako im pomohla vytvárať živé priateľské spoločenstvá, v ktorých s radosťou a nadšením pracovali, rozprávali sa o prečítanom a navzájom si odporúčali knihy od českých a slovenských spisovateľov.

Výroba záložiek, konkrétne jej výtvarná činnosť, zároveň pomohla žiakom rozvinúť jemnú motoriku, tvorivosť, predstavivosť, fantáziu, emočnú inteligenciu a umožnila im uspokojiť ich estetické cítenie a potrebu sebarealizácie. Práca na záložkách zároveň priniesla všetkým žiakom, teda aj žiakom s mentálnym postihnutím, žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou, žiakom pochádzajúcim zo sociálne alebo jazykovo znevýhodneného prostredia, ktorí mimo školy nemajú prístup k čítaniu kníh, potešenie z tejto činnosti, obohatila ich o skúsenosť zo sústredenej práce a o pocit hrdosti nad ňou samou. Žiak sa pri nej učí nielen preberať spoločné rozhodovanie o tom, čo sa ho týka, ale učí sa aj rešpektu k potrebám druhých a čestnému plneniu si svojho záväzku voči poväčšine neznámemu kamarátovi z pridelenej partnerskej školy.

Pridanou hodnotou česko-slovenského projektu bolo aj oživenie vyučovacieho procesu, podpora medzipredmetových vzťahov, rozšírenie vedomostí žiakov zo slovenského jazyka a literatúry, vlastivedy a geografie. Rovnako aj nadviazanie vzájomnej spolupráce medzi školami a spoznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v oboch republikách.

PodĎakovanie

Naše úprimné poďakovanie patrí **všetkým**, ktorí sa slobodne a dobrovoľne zapojili do česko-slovenského projektu a podieľali sa na jeho príprave, propagácii, realizácii a hodnotení v Českej republike a v Slovenskej republike.

Ďalej ďakujeme **tvorivým, inšpirujúcim a šľachetným českým a slovenským školským koordinátorom** česko-slovenského projektu za prijatie pridelenej partnerskej školy, za skvelú koordináciu výroby záložiek na svojej škole a úsilie, aby zobrazený motív na záložke bol v súlade s vyhlásenou témou, a za priateľskú komunikáciu so svojou partnerskou školou.

Osobitne ďakujeme im a ich vzácnym kolegom za všetky originálne, kreatívne a inšpirujúce aktivity, ktoré zrealizovali na podporu kreatívneho čítania v triedach alebo v školských knižniciach.

Oprávnené im patrí naša veľká vďaka, úprimný obdiv a hlboká úcta.

Špeciálne poďakovanie

Naša úprimná a hlboká vďačnosť patrí aj **českým a slovenským žiakom** základných škôl a osemročných gymnázií za to, že sa opäť stali nezvyčajnými poslami priateľstva a dobrosrdečnosti a využili svoje nadšenie, nadanie a talenty na ušľachtilý cieľ, ktorým je sebazvedelávanie a vzdelávanie druhých, a že vytvárali živé priateľstva nielen v rámci svojich tried, ale aj medzi školami.

Zvláštne poďakovanie

Zvlášť chceme poďakovať všetkým **slovenským školám**, ktoré z dôvodu malého počtu prihlásených českých škôl s pokorou prijali za svojho partnera pridelenú slovenskú školu.

Poďakovanie českému partnerovi

Veľká vďaka patrí **zástupcom Knižnice Jiřího Mahena v Brne** za možnosť spoločne realizovať česko-slovenský projekt aj počas pandémie koronavírusu. Menovite ďakujeme riaditeľke knižnice Ing. Libuši Nivnickej za jej veľkorysosť naďalej podporovať čítanie, vytváranie priateľských vzťahov medzi českými a slovenskými základnými školami a osemročnými gymnáziami a poznávanie jazyka, literatúry, histórie, kultúry či regionálnych zvykov v oboch republikách. Srdečne ďakujeme aj garantke česko-slovenského projektu za Českú republiku Mgr. Pavlíne Lišovskej za jej profesionálny vklad do tohto česko-slovenského projektu.

Vypracovala

Mgr. Rozália Cenigová, metodička a hlavný odborný garant česko-slovenského projektu
(25. 11. 2021)

Metodicko-pedagogické centrum, Odbor Slovenskej pedagogickej knižnice, Ševčenkova 11,
850 05 Bratislava

Tel.: 02/68 20 86 10

E-mail: rozalia.cenigova@mpc-edu.sk

www.spgk.sk

Organizátori:

